

PROCHO vydává prochor

píše bohumír procházka

ROVINY

zvěsti z Jičína a okolí ● <http://start.jicin.cz/prochoroviny/index.php> ● 1.květen 2006 č.5 / 06

Slepice srandovní i kvalitní

Na příkladu Řehečské slepice, literární soutěže, kterou pořádá Řeheč, možno ukázat že to jde a jak to jde. Malilinká obec pořádá literární soutěž s celostátní působností a ohlasem. 5. ročník, 37 prací, parádní setkání soutěžících se skvělým programem, koncipovaným jako 51. Fraňkova Řeheč (Šrámkova Sobotka má teprve 50. ročník), sborník oceněných prací, obsáhlé Řehečské noviny, skvělé koláčky Tohle všechno dokázal připravit řehečský rodák stomatolog Václav Franc se svými přáteli. Nežádal o žádný grant ani příspěvek od úřadů.

Pro ty, kdo chtějí vysvětlení podrobnější, přidáváme, že Fráňa Franěk by předchůdce Fráni Šrámka a v tom kdo od koho opisoval básně, mají už vědci dávno jasno. Alespoň ti v Řehči. Podstatné na tom všem však je, že k tomu, aby se proslavila Řeheč a i náš kraj, stačí málo: dobrá vůle, dobrá parta, pomocníci a podporovatelé už se najdou, když uvidí bohubilé konání. Jako třeba Městská knihovna v Jičíně, která tu sešlost hostí. Ostatně soudím, že nejlepší je, nebrat sami sebe zase až tak vážně a držet si schopnost udělat si ze sebe srandu.

Pro hlavní cenu, krásnou slepici z přírodních materiálů, přímo umělecké dílo, přijel si až z moravských Milonic Jiří Šandera. Někomu možná zdá se fantazírování o vesničce zvané Řeheč zbytečné a i blbě směšné. Ale zkuste, jen si zkuste do spolehlivého internetového vyhledavače zadat klíčová slova atomová elektrárna. Mezi množstvím hesel najdete tam i jméno Řeheč. A to jde legrace stranou.

Jičínská básnička

a překladatelka Draga Zlatníková sama na sebe prozradila, že asi jen pětinu svých básní napíše na první nástřel. Převážně jsou ale její básně výsledkem dosti náročné práce, vnitřního zápasu, hledání ... a přiznání si, že i na zdánlivě hotovém díle možno ještě pracovat. Draga to činí a nepustí na veřejnost verše, které tímhle snažení neprošly. Její druhé většiny samostatné dílo *Nápovědy* je toho důkazem. Výrazy jako *Podskládanky*, *Smutěnka*, *Tázanky*, *Odlehčenky*, které používá k názvům kapitol, svědčí o pečlivé práci se slovem. Oddíl *Sobotecké inspirace* napovídá o vazbě na městečko, ale i sobotecké kulturní dění.

Na knížce je záhy poznatelné, že ji psala žena. Draga nezapírá své dívčí a ženské vidění světa a to patří k pozitivům sbírky. Sem patří i odvaha v tom, jak na sebe prozrazuje mnoho ze soukromého života. Ano, jde o poezii, zevšeobecnění, stylizaci, metaforu – ale vidění a vnímání člověka – Dragy Zlatníkové je zjevné.

Knížku ilustroval Zdeněk Mlčoch a vydal vyrobil Presstar s. r. o. v roce 2006.

Křest knížky 5. 4. v Městské knihovně byl krásně o poezii, autorka, i když si některé básně recitovala sama, se netlačila dopředu, tím víc se pak zapotila při podepisování, neboť fronta čekajících na autogram byla nekonečná.

Pan Čtvrtek jičínský

Městská knihovna měla napilno. Autor Rumcajse by slavil pětadevadesátiny, a tak Rok Václava Čtvrťka se začal soutěžit o kresby jím inspirované a i o písničku. Slova, která napsal Václav Franc pan skladatel Otruba zhudebnil a knihovně tu písničku Rumcajs, tedy Pepa Horáček, zazpíval. Ale i některé dětské texty byly zajímavé.

Zajímavým důkazem našeho vývoje je i skutečnost, která se mění představitel. V jednu chvíli si v knihovně povídal pan Horáček s Ivanam Matějkou, který býval Rumcajsem v slavné éře jičínských ochotníků. To ještě nebyl loupežník tak Jak je ta novinařina těžké řemeslo, když se má decentně napsat, že Pepa by měl víc cvičit a místo řízku jíst brokolici a ne smaženou. A při tom nejvístíznější je jediné slovo.

V ten čtvrtek 6. dubna přijel pan doktor Slabý, který byl Čtvrťkovým přítelem a kolegou v rozhlase. Mluvil o tom, jak se Čtvrťkovi nelíbil ten přetechnizovaný svět, jak byl v podstatě člověkem plachým a laskavým, což se dá i v jeho knížkách vysledovat. Kromě jiného zajímavého vyplynulo z řeči pana Slabého, že rádio je rádio a pro českou řeč a kulturu vůbec je nezastupitelné. „Kdyby nešel na operaci, ke které ho musela žena přesvědčit, tak by ani Rumcajs nebyl,“ pověděl pan Slabý.

Eva Bílková, autorka knížky o Čtvrťkovi ukázala, že je i poutavou vypravěčkou. Mluvila o tom, že V Č, když začal psát pohádku, tak se mu vybavil Jičín. A doložila to množstvím jmen kupříkladu jičínských řemeslníků, kteří se v knížkách objevují. A Řáholec? Ten vám prý ochotně ukáže každý Jičínák, jenomže každý jinde. A v tom je i podstata Čtvrťkova psaní – napovědět, a ponechat prostor pro fantazii.

Výstava v kostele

Pan farář Kordík pořídl do železnického kostela dozadu takovou dřevěnou konstrukci, na kterou se dají pověsit obrazy, a o velikonocích ji náležitě využil. Dvanáct obrazů Michaila Ščigola pařížské katedrály Matky Boží, Kordíkovy fotografie téhož chrámu a jedna socha Michaela Bílka představují tu neobvyklou oslavu velikonoc.

Malíř Michail vyprávěl, jak s přítelem před čtyřiceti lety malovali staré kostely v Rusku a jak si v žertu říkali – jednou takhle malovat Notre Dame. Tehdy neuvěřitelné se vyplnilo. Za dobu příliš neliší se od týdne, vzniklo dvanáct olejů. Ač jedna stavba, obraz každý jiný. Pohledem, barevným tónem, i ukotvením v prostoru. Tucet pláten potvrzuje styl pro Ščigola obvyklý: po chvíli odpočinku, který představuje práci fyzickou zejména na úpravě domu, následuje čas intenzivní malířské práce. Mistr pracuje v cyklech, tedy obrazy mají jedno téma, rozličně pojednané. Jak ostatně uvidíme při Valdštejnských dnech v Porotním sále.

„Obrazy jsou barevně sladěné. Jsou to komárkovské barvy.“ Privil znalec umění M tu přítomný. „Všimněte si toho odhmotnění,“ dodala dáma která se dlouho zdržela a neodcházela.

Pan farář Kordík vydal se na pouť do španělského města Santiago de Compostela. Pěšky, jak správná pouť bývala. Vzhledem ke světským a hlavně církevním povinnostem jde o pouť dělenou. Pár stovek kilometrů, vrátit se, pracovat, pak zase navázat. Při jedné etapě odskočil si do Paříže a fotil tu svým aparátem značky Olympus. Kostel uvnitř i zvenčí. Zajímavé srovnání reality fotografie a malířského snu.

Socha mezi obrazy a fotografiemi je dřevěná, byť zpracovaná technikou kamenickou. Protože z tvrdého dřeva. Možná dub, možná jilm. Ač barevná, tak bílá převládá. Jmenuje se Návrat ztracené ovečky. Zajisté symbolika, zajisté náboženská. Ne, symbolika je obecně lidská. Jen náboženství téma pojmenovalo. Je tu vlídnost. Upnutí se k pastýři. Radost ze shledání... .

Můzy přece do kostela patří.

Růžová Kateřina

Kateřina Krausová měla na vernisáži svých obrazů růžový kostýmek, růžový slunečník a růžové brýle. Byla monotematická.

Její obrazy však byly různé námětově. A barvy? Ráda volí akryl, protože ten má barvy přepestré. Mnoho barevných témat. Proč Kateřiny svět je růžový? Inu, viděl ji někdo mračit se? O její životní filozofii svědčí i průběh vernisáže, kde se i tančilo a hrála tam kapela na nástroje vyrobené ze silných prken.

Dílo malířky představuje neustálé objevování rozličných pohledů na okolní svět, který je pro její malování představují zejména stavby, ulice, cesty. Na výstavě je doplňují květinová zátiší. Zpracovány akrylovými barvami, olejem, pastelem, uhlím. I když se nebrání cestování, dokazuje, že i v bezprostředním okolí stále je co nalézat. Nalézá i v technice, neboť do obrazu vnáší i „nemalířské“ materiály. Příkladem budiž lepící páska, kterou rámuje Trosky, či plastický obraz nazvaný Jičínská marmeláda. Galerie hořického muzea s vrchním osvětlením obrazům Kateřiny Krausové svědčí.

Kateřina hostí

Nevím co s tím

Jeden spolek, který taky v jičínské kultuře něco znamená, není v pořádku. Takhle se to snažím napsat kulantně, abych nemusel použít výraz, že je v krizi. Lidi si píšou dopisy, ve kterých jsou i nepěkné výrazy, jeden člen oznámil, že vystupuje. Takhle se v historii dělo od nepaměti. Váchal kupříkladu vstoupil i do sociální demokracie, brzy vystoupil, tím získal důvod ke psaní proč vystoupil, to on uměl. Dokonce mohli by někteří říci, že právě kvůli tomu vstoupil. Příklady, kdy lidé kulturní, o kterých se ještě dneska mluví a v učebnicích píše, byli mezi sebou na smrt pohádaní, našlo by se zajisté mnoho. Přitom oba pohádaní a možná i odkudsi vystoupení, tvořili dál a úspěšně.

Hádky, říkejme vády, byly a budou. I tam, kde hádají se osobnosti skutečné. Protože jsou osobnostmi s vyhraněnými názory. Jak je to při nich se vstupem ješitnosti, která není jen výhradou mužů? Ona totiž odstartuje, že přestane jít o VĚC a začne jít o JÁ. Protože jsme intelektuálové, dovedeme si své já náležitě zdůvodnit.

A co na to LIDSTVO? Lidstvo tím trpí. Nebo mu to je jedno ?

Za zápisníku

- Až příliš jsme si zvykli, že postavy z pohádek Václava Čtvrta jsou spojeny s dílem mistra Pilaře. Ale – nelze jinak? Jistě. Čtvrťův text je inspirativní a děti z Jičína a okolí to dokazují. Kdo přišel v dubnu do knihovny, uviděl. Nejen přemíru obrázků. Ale i vodníka Česlka v životní velikosti, dílo žáků ZUŠ Jičín. I švadleny a krejčovské učiliště v Nové Pace se nechaly unést a ušily vilám slušivé oblečky.

-Radek Sál pokračuje ve svém vzpomínkovém cyklu Hudební paměť Jičína. 26. 4. si pozval do Městské knihovny Sváťu Bajera z někdejší legendární Agrostrojanky. I když se pan muzikant omluvil, že není výřečný, bylo vzpomínání tuze příjemné a jeho paměť úžasná. Posluchači se dozvěděli, jak to v té muzice chodí. Že třeba schopný kapelník aranžuje skladbu tak, aby v obtížných pasážích forte zněly bubny, za které se nějaký ten kiks schová. A že velký buben v průvodu táhnu koník a jak ho vtipálci dovedli vyplašit. A taky, kolik obětí musí takový muzikant své může přinést, když se na cestách setká s jídlem, na které není český žaludek stavěný. A jak se pak musí žaludeční potíže léčit. Ten lék prý se jmenuje Rakie Škoda, že už po dechovce není taková poptávka, jako bývala za časů pana dirigenta Koubka.

- Příkladem nedohody je koláž ze života vévody, která měla zaznít na Valdštejnských dnech. Nebude, i když příprava byla náročná a pracná. Spousta práce lidí hereckých i muzikálních vzala tak za své. Už podruhé. Tím větší je to škoda, že dílo pochází z vlastních, jičínských zdrojů. Bohužel naše vlastní je i neshoda mezi organizátory. Ale další příležitosti tu jsou. Dohodneme se líp?

- Máme krásný přehled kulturních akcí – měsíčník KAM. Některá města nám ten přehled závidí. Bylo tam napsáno, že od 28. 4. je v muzeu výstava. O vernisáži nic. Když se redakce šla do muzea v pátek 2.8. zeptat, dozvěděla se, že vernisáž byla včera. Inu máme všelijaké propojení v Jičíně, drátové i bezdrátové, chystá se dokonce i pomocí optických kabelů. Ale my lidi, jsme nějaký poruchoví.

Jedno kolo s jedním cyklistou už po Jičíně nejezdí. Pan regentschori Milan Roček od 19. 4. už hraje někde nahoře na varhany, které se nerozladí. Možná až od 20. 4. protože na kole to tam chvíli trvá... . Velikou spoustu not, svých i klasiků, s cennými podpisy, už neuspořádá, jak si plánoval. Zůstanou tady, právě tak jako spousta historek, které si se svými přáteli prožil. Třeba, jak na kůru vždy nechával celý sbor v napětí, a až na poslední chvíli určil, kdo to sólo zazpívá. „To je to se mnou tak špatné, že sem syn tak často chodí?“ ptával se ženy.

literární PROCHOROVINY příloha

Kačenka

Kačenka ráda pobíhá po bytě a objevuje jeho zajímavosti a zákonitosti. Stále ji to baví, asi proto že pořád má co objevovat, i když je na světě už dlouhých dva a půl roku. Pokud máme co objevovat, jsme na tom dobře.

V poslední době jsou objevem žaluzie. Zaměřila se na spodní část balkónových dveří, tam se zašije, nikdo ji neobtěžuje. Spouští a vytahuje ty provázekem spojené lamely, krouží tou tyčkou, a tím je naklání. Tak se střídavě dívá na zamřížovaný a odmřížovaný svět, někdy natočí lamely do svislé polohy a nevidí ten svět vůbec. Jen ona ví, na co při tom myslí, co si představuje.

Když ji vysvětlíme, jak se tím roleta kazí, že pak musíme jít za panem Kudrnou a shánět náhradní díly, nechápe. Ale ona chápe, jen tak dělá že ne. Ani se jí moc nedivím.

Je to hajzlík malej. Ráda sedává u stolu, kde má na lavici takovou svou stoličku, aby byla výš, tak vysoko jako my. Ale běda, když tam právě nejsme. Pozoroval jsem ji jednou: V misce se solí hrála si chvíli takovou malou dřevěnou lžičkou. Pak otevřela víčko od cukřenky – a tou šikovnou dřevěnou lžičkou přesypávala sůl do cukřenky. Bílé krystalky, jako bílé krystalky. Trochu zamíchala, odložila lžičku, naslinila všechny prsty, namočila do cukřenky a prsty olizovala. Byl zajímavý pohled na ten sladkokyselý její ksichtík.

Ale ještě víc zajímalo mě, proč to dělá. Jistě to nebylo jen z pouhé uštěpačnosti, která je jí vlastní. Bude tu zajisté i dávka zvědavosti, jak zareaguje, jak taková věc, ač na pohled k nerozlišení, chutná. Byla v tom tvořivost, experimentování, hravost, zvědavost ... , myslíte, že by dokázala věc vysvětlit, prodiskutovat? Zajisté, že ano. Jenomže ona nechce. Ona si svou dětskou logiku, dětský svět náležitě hlídá. Jen trouba ji do něj vstupuje. A to my, co se považujeme za dospělé, s oblibou a zcela neproduktivně činíme.

Ale ten svět, ve kterém všichni všechno všem říkají na rovinu, to by věru nebyla žádná selanka? Zdali bychom to vůbec unesli?

Kačenka neustále objevuje svět. Přiznávám, že tohle objevování poněkud ji závidím. Neboť umí si na všem novém nalézt mnoho pozitivního, vlastně ona nic negativního neuznává. Nebo neumí? To jen my, starci nedůtkliví (a opoziční politici) se nejdříve téměř radujeme z toho co je na věci špatné. Abychom měli argument, jak je svět (a koalice) špatný celý (nemožná).

V poslední době zaměřila se na volně pohozené plastické lžičky na zmrzlinu. Snažíme se ji přesvědčit tím, že lžičku počůral pes. Ona na to nic, ale to už na očích poznám, co o našich důvodech soudí. A jednou, když si myslela, že se nedíváme, lžičku olízla. Není to úžasné? Jen Kačenka z naší rodiny ví, jak chutná psí čurání.

Když je Kačenka nemocná, je úplně jiná. Marodění Kačence sluší. Uvážou ji šáteček, nemusí se tak často mýt, dávají ji všelijaké dobroty, bonbonů smí neomezeně. Samozřejmě toho dovede, jako každá ženská, náležitě využívat. Ale my ji taky na všechno nenaletíme. Jako onehdy, když prohlásila, jak ji „bele zlucnýk“.

Je úžasné a asi i záviděníhodné, jak Kačenka ve všem začíná od nuly. Když začala vnímat, neznala žádný výraz. K slovům si postupně přiřazuje věci, vlastnosti. Zcela podle své vůle a vůbec to nemusí být tak, jak my jsme zvyklí. Ale domluvíme se. Ona se vlastně učí cizí jazyk, protože jazyk nezná žádný – všechny jsou jí cizí. A naučí se ho brzo. Nu, zkusme si s tím porovnat dobu, za kterou se my naučíme alespoň trochu anglicky. To jen abychom si a svým schopnostem zase tolik nefandili.

Kousek deníku

ČT 27. 4. 2006

Zkoušíme na první máj. Jezedák Václav obětavě přijíždí ve své kšiltovce ze svých Kozojed. Bude pro mne pořád jezdedák. Není moc básníků, co dělají na poli. Je ta jezdedáckost na jeho básních vidět. Nakonec i přiznává, co všechno ho napadá venku, když je tam sám. Než přijde Ladka, povídáme si o situaci v LISu, nelíbí se mi. Závidím Václavovi jeho liberalismus a nadhled.

Ladka přichází se svými tradičními pěti minutami, ale spolehlivě. Divná naše sešlost. Dost rozdílní jsme, ale docela rád bych byl, kdybychme se nerozpadli. Pokud to ovšem ostatní vidějí taky tak jako já.

Když odemkám vrata do parku, všímám si týnejdžrů za kostelem. Kouří? Nebo se pro jiné věci zašívají? Vždycky tam jsou. Zamykáme za sebou a dohadujeme se. Měníme scénář, asi jsme to Václavovi dost rozházeli. Ale chytá se a přichází s nápady. Krátíme. Václav jednu báseň mění. Je to takovej zajímavěj tvůrčí pocit. Nebo si na něj jen hraje? Jak to vidí ostatní? Neptám se, ale naivně se domnívám, že by to mohli brát. Vlastně každěj v tomhle jedem poprvé. Agresivní poezie. Václav s basou a láhví. Já na něj: „Ožeň se bratře ...“ „Budeme mít na prvního máje taky tak dobrej pocit? Z piva po zkoušce stává se tradice. Kéž by ano.“

PÁ 28. 4. 2006

Novinářská křeč. V 10 volám do Veliše, zda čarodějnice ano. Ano. Sraz před školou. V půl čtvrté tedy jedu. Těším se na fotky ranných čarodějnic. Trochu fouká od západu. Do kopce je to protivné. Až zastavím, navléknou na sebe všechno co mám v báglu. Před školou podezřelý klid. Už odešli? Jsou ve dvoře? Blbý podezření. Oprávněný. Chci zazvonit, zeptat se. Stejně tu nikdo nebude. Vychází Míša: „Museli jsme to zrušit, přeložit ...“ „Neposlouchám, jsem naštvanej. Dotýká se mého ramene. Asi omluvně. Je to příjemný, už není taková zima. Jedu zkratkou. Na Velišském hřebeni zastavuji, výhled je tu léčivý vždycky. Možná, když trochu fouká, nebo prší, ještě lepší. Ale to vím už dávno, že venku to vůbec nezáleží na počasí. Nebo to víme jen my, starci?“

Prochoroviny

kulturní (skoro) měsíčník.

Vydává B. Procházka, Sokolovská 367, Jičín

tel. 493 523 492.

Evidenční číslo MK ČR E 13158

email: prochor.jc@tiscali.cz

Noviny vznikly s laskavou pomocí

APEL s. r. o. Jičín,

GENERALI POJIŠŤOVNA a. s.

Denisova č. 504 Jičín

tel, fax 493 523 024